

Tale 1.mai 2006 Verdal Krigskirkegård.

Representanter for den russiske ambassade.

Kjære frammøtte.

Det er 1.mai, og igjen tid for å samles her på Krigskirkegården på Ørin for å hedre minnet til de som gav sitt liv i et fremmed land i kampen mot nazismen.

Det er vanskelig å ha noen realistisk forestilling i dag på dette fredfulle, vakre minnestedet om de forferdelige hendelser som er bakgrunnen for at denne bautasten i sin tid ble reist her.

For oss som er født etter 2.verdenskrig, og også for dem som er for unge til å ha noen reelle minner om Okkupasjonen, blir etter hvert hendelsene i perioden 1940-1945 noe fjernt, noe vi har lest om, hørt om, noe vi har lært om på skolen.

Vi har ikke noe personlig forhold til dette, sier mange, for det store flertallet av Norges befolkning i dag er dette i beste fall våre foreldres krig, endog våre besteforeldres krig.

Mitt syn er at det er viktig å ivareta slike minner. Historien er vår kollektive hukommelse, og hva er et menneske uten hukommelse? Alle vet at du må se i speilet av og til hvis du skal være en god sjåfør, hvis du skal ha et solid grunnlag å vurdere trafikkbildet på, hvis du skal evne å opp tre trygt og sikkert framover. Slik er det naturligvis også i menneskelivet: Vi må av og til se oss tilbake! Derfor er det en så viktig tradisjon vi ivaretar her på Krigskirkegården hver 1.mai!

De unge russere og ukrainere som la igjen sine liv her ga det største offer noe menneske kan gi – sitt eget liv. For dem selv, men også for deres kjære i heimlandet, måtte det fortone seg fullstendig meningsløst å bli avkrevd slike offer. Krigens galskap, det fullstendige Ragnarokk som 2.verdenskrig i virkeligheten var, foregikk over tre verdensdeler med deltakelse av nasjoner fra alle verdensdeler. Da kanonene stilnet hadde over 50 millioner menneskeliv gått tapt, nesten halvparten fra det daværende Sovjetunionen, som vel bar krigens tyngste byrder når alt kommer til alt.

Jeg tror det er i dette store perspektivet vi skal lete etter det meningsfylte, hvor brutalt det enn kan være. De som ligger her ga sitt liv, sammen med millioner av mennesker verden over, i kampen mot en redselsfull fiende, en fiende med det mest nedrige menneskesyn historien kjenner: Den rasismebaserte nasjonalsosialismen. Dette store, verdensomspennende generaloppgjøret måtte – måtte – vinnes! Alle krefter måtte forenes i denne kampen. Alternativet var fullstendig umulig!

Derfor ble det nødvendig for tusener, for millioner, for 10-talls millioner fra en rekke land å gi sine liv i kampen mot den enorme trusselen datiden stod overfor. Det er det meningsfylte i dette, men da må vi altså opp på et makroperspektiv. Da blir det enkelte menneskeliv lite, har historien gjentatte ganger vist oss.

Slik blir et lite land og en liten by i utkanten av Europa et ledd i det internasjonale maktpillet. Slik finner noen unge mennesker fra et fjernt utland sin fredfylte grav i et for dem fullstendig fremmed land.

Det er svært symbolsk at denne minnemarkeringen er langt til 1.mai,Arbeiderbevegelsens gamle internasjonale solidaritetsdag, som vel er årets mest internasjonale dag. Derfor er det også veldig riktig at Arbeidernes Musikkorps spiller de to lands nasjonalsanger og Internasjonalen her i dag. Verden i dag trenger mer samhold nasjonene i mellom, ikke mindre!

Verdal kommune takker representantene fra den russiske ambassade, som hvert år er representert ved denne anledningen. Verdal kommune setter også pris på den årvisse deltakelsen fra lokalbefolkningen ved dette arrangementet.

Det er med dyp respekt jeg legger ned en blomsterhilsen fra kommunen for å hedre de som ga sitt liv for vår frihet!

Takk for oppmerksomheten!